

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

Capvt I. De Obligatione administrandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

INSTITVTIO-
 NVM
 PASTORALIVM
 PARS II.

Circa Sacramentorum
 administrationem.

*Sic nos existimet homo ut ministros
 Christi, & dispensatores ministeriorum
 Dei: hinc iam queritur inter dispensatores:
 ut fidelis quis inueniatur. I. Cor. 4.*

CAPVT I.

De obligatione Administrandi,
 & Residendi : item quædam genera-
 liora principia administrationis
 Sacramentorum.

NVM: I.

Obligatio administrandi.

C 5

Partim

STI

Partim ex officio ipso, partim diuino iure teneris gregem tuum pascere exemplo, verbo; maximè autem Sacramentis: quæ obligatio, utpote de re magnâ, de se grauis est, & nonnunquam cum vitæ tuæ periculo. Quapropter ne tu saltem tuis partibus desis, subinde præsertim initio suscepti muneris, populum publicè moneas, te quidem promptum, ac facilem fore, ut Sacramentâ administres: caueant ipsi, ne vocare negligent, præsertim in morbis; & tunc quidem, quantum fieri potest, tempestiuè: tanti hoc esse, quantum est æterna salus. Et quoniam mortalibus sæpe casus repentini accidunt, hortaberis, ut præter annuam confessionem, & communionem in Paschate, mortis periculo, sæpius intra annum, diebus saltem solennioribus, Sacramenta vsurpent. Quod si moniti, ne quidem, cum tenentur, suscipiant, ipse per te vel alium, ut non
negli-

negligant, urgebis, saltem ex lege charitatis, quâ etiam alii intelligant se teneri.

Cauebis autem, cùm petuntur Sacramenta, etiam à sanis, ne morosus sis, aut sine rationabili causa neges: nam tergiuersatio ista, & morositas, multò etiam magis repulsa, plurimùm ab vsu rerum sacrarum auertit; damnum verò maius accidit, & nonnunquam irreparabile, quando pro infirmis petuntur.

Sed tamen alter hîc scopulus tibi vitandus, ne des sanctum canibus, ne, inquam, administres incapaci, vel indigno. Incapax est præterquàm baptismi, quisquis nunquam rationis usum habuit, & ad reliqua Sacramenta, qui necdum baptizatus est. Ad Sacramenta viuorum, qualia sunt Confirmatio, Eucharistia, extrema Vnctio, & Matrimonium, indignus est, qui accedit cum conscientia peccati adhuc mortalis: aut peccator, qui ad Sa-

60 *Institutionum Pastoralium*
cramenta mortuorum , baptismum
scilicet & pœnitentiam, sine attritio-
ne, se ingerit.

NVM: II.

De requisitis in ministerio.

Cùm gregem pascere actus quidam
sit iurisdictionis, solis tuis Paro-
chianis Sacramenta administres, non
aliis, absq; licentiâ proprii pastoris
vel superioris ipsius, quæ facultas
alienos concessa censetur in casu ne-
cessitatis : sine iurisdictione enim
semper illicitè id usurpatur, imò in
Sacramento pœnitentiæ etiam inuali-
dè, hîc enim forma iudicialis exerce-
tur, quæ iurisdictionem requirit.
venialibus tamen, & mortalibus sem-
ritè absolutis quibuscunq; licitè, &
validè absolues, quia id Ecclesiæ vti
concessit.

Præterea Sacramentorum aliquod
administraturus, concipe in animo in-
tentionem illud conferendi iuxta In-
stitu-

stitutionem Christi, aut intentionem Ecclesiæ: id enim etiam necessarium est; & licet Parochis non facile desit intentio, saltem implicita, & virtualis; consultius tamen est, excitare actua- lem intentionem, & deuotionem cum breui aliquâ oratiunculâ, quantum tempus patitur, præsertim antequam Confessiones audias.

Ad hæc caue maximè, ne vnquam peccati mortalis conscius Sacramen- ta, quibus administrandis sacris ordi- nibus es initiatus, administres: ingens enim hoc piaculum foret. Quare prius confitere, aut saltem contritio- nem elice. Singulare tamen est ex præcepto Tridentini, vt ante sacrifi- cium propter sumendæ Eucharistiæ dignitatem, confessionem præmittas, si potes, & conscius sis peccati mortalis.

NVM: III.

De materiâ, formâ, caeremoniis.

C 7

In

IN vnoquoq; Sacramento materiam, & formam adhibe certam, quoad fieri potest: Si certam nequis, saltem probabilem: si neq; hæc suppetit, adhibe dubiam, sub conditione tamen, vt minimùm animo retentâ. Quòd si deinde aliquid certius nancisci possis, eo vtere, sub hac conditione, si priùs non valuit: quod maximè locum habet in baptismo, & in pœnitentiâ moribundorum, propter maximam necessitatem.

Deniq; caremonias præscriptas in libro Rituali, de quâ re paulò pòst, ritè obserua, etiamsi ad valorem non requirerentur; obligant enim, & quidem grauitè, si notabiliter faciunt vel ad dignitatem Sacramenti, vel populi instructionem; neq; ratio ab iis adhibendis hîc & nunc excuset. Quare ex Rituali lege, quæ legenda sunt, distinctè, clarè, deuotè, ne memoria fallat: quæ verò agenda sunt, etiam decorè, ne assistentes offendas,
 Habi-

Pars secunda. 63

Habitus sit decens, & Sacerdotalis:
Locus communiter sacer. Si Sacra-
mentum aliò deferendum, id age re-
uerenter: indecora est nimia festina-
tio; si tamen necessitas vrgeat, quan-
tum opus est, non tantum curre, sed
vola. Cum Eucharistià festinandum
lentiùs in publico; nunquam autem
opinor incidet tantæ festinationis
causa, vt non liceat vestem clericalem
saltem iniicere, ne vt seminudus, vel
semifatuus prodire debeas: si quem
ex vrgenti maturatione offendi ad-
uerteres, causas ede, vt mirari desinat.

NVM: IV.

*De Stola, sine Stipendio ob Sacramenti
administrationem.*

Q Vibusdam in locis vetatur, ne
ob Sacramenti administrationem
aliquid directè, vel indirectè exigatur,
ad tollendam Simoniacæ labis, vel
saltem auaritiæ suspicionem. Alicubi
istud permittitur, quantum scilicet vel
lege,

lege, vel consuetudine taxatum est, (stolam aliqui vocant.) Tu si eo loco sis, quia licitum, modò iustum, recipere poteris: sed exigere ante ministerium, sordes olet: imò etiam operâ præstitâ altercari contentiosè ad extorquendam solutionem, turpiculum est: conuenientiùs deferes ad tribunal Episcopi eum, qui soluere recusaret pertinaciter; cùm soluendo sit: à pauperibus oblatum etiam respue, iis gratiis dandum, quod gratis accepisti. Decet nonnunquam medicis fortunæ hominibus aliquid remittere, præsertim pro Sacramento necessitatis, si commodè pretium conficere non possint pro operâ; neq; ea liberalitas propterea præiudicium adferet successori. Si nonnunquam ditiores supra consuetum offerant acceptare potes, modò sponte suâ donent.

NVM:

EX dictâ obligatione administrandi sequitur, habentem beneficium curatum teneri ad Residentiam; quod etiam præcipit Tridentinũ, & quidem personalem: id enim pastorale officium exigit; vt cuique, & quouis tempore sit quasi ad manum, cum parochiani, præsertim infirmi, Sacramenta petent: sæpe enim parua absentia mora æternũ nocuit. Quare consultò ages, si domo exiens, præsertim longiusculè, licet intra Parochiam, domesticos moneas, vbinam reperendus sis, quando res vrgeret; vt misso nuntio, vel signo certo campanæ euocari possis. Extra verò Parochiam ne pedem efferas facilè, nisi Sacerdotem, habeas domi, aut Religiosum, aut aliquem alium in viciniâ, ad quem sciant se posse recurrere, si quid repentinum occurrat. Imò etsi eiusmodi habeant, tamen sine causa, saltem ad dies aliquot,

quot,

quot, ne excurras, nisi quando, & quomodo tibi est concessum. Concedit autem tibi Tridentinum, annis singulis duos menses absentiae, continuos, vel interpolatos, modò substituas tuo loco aliquem ab Episcopo approbatum, & ab eodem causa approbetur. Consuetudo praeterea permittit, ut absis idoneo similiter substituto, si urgeat utilitas magna Ecclesiae, vel Reipublicae, vel tuum alioqui graue incommodum, vel obedientia Superioribus debita, vel similis causa grauis, neque possis ad Episcopum recurrere pro licentia. Quod si ultra tempus concessum à Tridentino protrahas, praeter peccatum, & poenam extraordinariam Episcopi, amittis ipso facto fructus beneficii, pro rata temporis, applicandos fabricae Ecclesiae, aut pauperibus loci, ante omnem condemnationem iudicis. Quod quomodo explicandum sit, consule authores, neque enim vacat his immorari.

NVM:

NVM: VI,

**Primum principium generale
administrationis totius curæ
Pastoralis.**

*Quæ in libro rituali pro Sacramentis,
aliisque pastoralibus functionibus præ-
scribuntur, exactè observato.*

PRæcipit Apostolus, ut in Ecclesiâ
Dei omnia honestè, & secundum
ordinem fiant, idq; ratio, & virtus re-
ligionis docent: ut uniformitas autem
sit, non modò in rebus credendis; sed
etiam, quantum fieri potest, in ritibus,
& cæremoniis sacris, præsertim in tra-
ctatione Sacramentorum, providen-
dum fuit. Hinc Paulus Papa V. per
Cardinales, pietate, doctrinâ, & pru-
dentiâ eximios, adhibitis quoq; erudi-
tis aliis viris, & consultis tum veteri-
bus, tum iis, qui circumferebantur,
rituum libris, Rituale edidit Romanû,
omnesq;, ad quos spectaret, nomina-
tim Parochos, hortatus est: ut impo-
serum

63 *Institutionum Pastoralium*

sterum tanquam Ecclesiæ Romanæ filii, eo Rituali eiusdem Ecclesiæ omnium matris, & magistræ autoritate edito, in sacris functionibus vterentur. Sed hortatus est tantum Pontifex : non præcipit, ut opinor, eam ob causam, quod locorum omnium diuersitas non permittat ubiq; eadem omnino præcipi, præsertim in solemnitate publicâ Sacramentorum, quod quibusdam in partibus à primis Christianæ religionis initiis instituti quidam ritus, sine graui offensione populi, non viderentur aboleri potuisse : maluit igitur supremus sacrorum Antistes relinquere Episcoporum prudentiæ, ut ipsi, quod fatius esset, pro suis Dioccesibus statuerent. Ita pridem Ioannes Hanchinus Archiepiscopus Mechliniensis, ac deinde Matthias Houius successor, Pastorale ad usum Romanum accommodatum edidit, idq; conformiter decreto Patrum quartæ Synodi, quæ voluit, ut Parochis à Sacerdote, scilicet

cet

et Episcopo, Officialis liber tradere-
tur, vnde Pastoralium officiorum nor-
mam rationemq; acciperent, & se-
querentur. Eodem modo simile Pa-
storale prodiit, quod Passauiense ap-
pellant, Reuerendissimi & Serenissimi
Leopoldi Episcopi iussu, & authori-
tate editum; sicut & Petri Pasmani
Cardinalis Archiepiscopi Strigoniē-
sis recentius, quod Rituale Strigoni-
ense appellatur. Extabat quoque olim
Agendarium Salisburgense ab annis
facile 70. Ioannis Iacobi Archiepi-
scopi iussu editum, itémq; Manuale
Parochorum, iisq; vti iubentur Paro-
chi in administratione Sacramentorū,
aliisq; Ecclesiasticis muneribus obe-
undis, idq; sub grauib; pœnis, quod
audio esse correctum alio substituto.
Igitur, mi Neo-Paroche, quamprimum
curam susceperis, fac intelligas,
quodnam pro totâ Diœcesi Rituale
ab Episcopo præscriptum sit, Roma-
numne commune, an aliquod Diœ-
cesi

ceſi

70 *Institutionum Pastoralium*
ceſi proprium, & quodcunq; præſcri-
ptum fuerit, ad vnguem obſerua.

NVM: VII.

Principium generale ſecūdum,

*Conſuetudines quoq; circa rerum ſacrarū
tractationem in tuâ Parochiâ uſurpa-
tas, ſi adhuc vigent, retineto.*

Fit ſubinde, vt præter cæremonias
ſtatas, & in Rituali præſcriptas
nonnullæ conſuetudines in rebus, ad
munus Parochiale pertinentibus, u-
ſurpentur: eas tu, ſi honeſtæ, & pro-
bæ ſint, & adhuc vigeant, noli propriâ
authoritate abolere: vim enim legi
obtinent. Quod ſi tamen nonnullæ
(vt ſit nonnunquam) vel ſuperſtitio-
nem, vel mali ſpeciem præſeferrent,
vel quibus populus abuteretur, cum
id habueris bene perſpectum, ſeriò
mone populum de abuſu: ſi nihil pro-
ficis per te, aut alios, tandem refer-
rem ad Episcopum, & exequere, quod
iſſerit. Huc etiam illud pertinet, ne

tu novas leges, aut consuetudines inducas, quouis pietatis prætextu: cuiusmodi essent statuta populi ieiunia, vacatio à diurnis laboribus, publicæ Processiones extraordinariæ, &c. Tum quia nouitates in communitate odiosæ esse solent, tum quia propriè spectant ista ad Episcopos.

NVM: VIII.

Tertium principium generale.

Vbi res anxie inciderint, quæ tuum munus attingunt, neq; libri Rituales, aut Consuetudines resolvunt, ad Episcopum recurrito.

Incidunt non rarò res grauioris negotii, ac momenti, perplexæ, quibus te ex libris Ritualibus aut Consuetudinibus receptis expedire nequeas: recurre tunc ad Episcopum, siue ipsius in Spiritualibus Vicarium, aut ad Statuta Synodalia, si quæ de iis rebus extant, & iuxta illa statue: responsa autem conscribe, annotato an-

no, mense, die, quidue executus fueris : vt si rationes reddendæ fuerint, habeas, quo te tuearis.

In hoc genere sunt, si quæ reliquæ de nouo exponendæ, aut indulgentiæ publicandæ, aut deprædicanda noua miracula; si ædificandum, aut pingendum in Ecclesiâ, antequam Episcopus ideam viderit, & approbârit. Quod si verò Visitator, aut Commissarius veniat, qui se Apostolicum nominet, & adferat quædam fulminatoria, vel edicta statim exequenda sub excommunicatione, excipies, & habebis beneuolè, si nullam fraudem deprehendis: & mox quàm citò fieri potest, monebis Episcopum, si ipsius consensum non habes: interim attende ad literas commissionis, quas ille Apostolicus ostendere debet; & caue, ne quid ultra mandatum, aut facultatem agat.

NVM: IX.

Quartum præceptum generale.

Vbi

*Vbi prædicta non inuant, in rebus perplexis
rationem in consilium aduoca.*

FIt quoq; non rarò, vt res graues, & perplexæ, neque ex Rituali, neque Consuetudine, neque ex Statutis Synodalibus, aut Episcopi rescripto resolui possint, ergo cum Moyse recurrere ad oraculum, ad preces, inquam, & ad Deum, ad Doctores præterea, siue libros Doctorum; aut in consilium aduoca è viciniâ alios Parochos, si qui sint expertiores, quòdq; iudicaueris rationi magis consentaneum, sequere,

C A P V T II.

Instructiones circa Baptismum,
& Confirmationem.

NVM: I.

De necessitate Baptismi, & curâ illius.

HÆc est ianua reliquorum Sacramentorum, sine cuius re vel voto suscepti gratiâ, extra priuilegium martyrii, nulli salus obtingere potest. Hinc intelligis, quanto studio, quâue

D

dili-